

KLIK, SCROLL, VERBIND – EN BALANCEER

Het digitale welzijn van kinderen in
onderwijscontexten in heel Europa

SAMENVATTING

SAMENVATTING

In 2025 hebben de Vodafone Foundation en Save the Children een Europees programma gelanceerd voor digitale vaardigheden en veerkracht bij kinderen van 9 tot 16 jaar. Het programma streeft ernaar verder te gaan dan alleen digitale basisvaardigheden, hetzij door het bevorderen van veilig, ethisch en zelfverzekerd online gedrag. Dit programma, dat in acht landen wordt uitgerold en geïntegreerd is in het Vodafone's Skills Upload Junior-initiatief (Online Masters in Nederland), richt zich op belangrijke thema's zoals online veiligheid, digitale rechten en verantwoord gedrag. Het wordt geleid door het SMILE-framework (Security, Management, Identity, Literacy, Empathy) en promoot het digitale welzijn en de veerkracht van kinderen met een op kinderrechten gebaseerde inclusieve aanpak.

In het kader van dit nieuw partnerschap hebben beide organisaties gezamenlijk een studie uitgevoerd om een holistisch beeld te krijgen van de huidige stand van zaken rondom digitaal welzijn van kinderen in Europa. De doelen van de studie waren het in kaart brengen van bestaande kennis, het identificeren van hiaten in aanbod en uitvoering, evenals het verkennen van mogelijkheden om beschermingskaders te verbeteren en inclusieve digitale ervaringen voor alle kinderen te bevorderen. Dit rapport presenteert de bevindingen van een semi-systematische literatuurstudie van academisch en grijs onderzoek, gecombineerd met interviews met experts. Bij een databases-onderzoek en een selectie van door experts aanbevolen documenten werden in totaal 112 bronnen bekeken, waarvan er 53 diepgaand zijn geanalyseerd. De stemmen van kinderen zijn geïntegreerd via secundaire data van specifiek op kinderen gerichte onderzoeksstudies, met name studies die eerder zijn uitgevoerd door Save the Children-kantoren in Roemenië, Spanje en Denemarken. Deze inzichten boden belangrijke context en hielpen om de analyse te baseren op de ervaringen van kinderen zelf.

Daarnaast zijn er vier interviews afgenomen met experts uit de academische wereld, beleidsontwikkeling, maatschappelijke organisaties en belangenbehartiging, die een divers scala aan perspectieven op het welzijn van kinderen in de digitale wereld vertegenwoordigden. De geïnterviewden waren Rhiannon-Faye McDonald (overlevende van zowel online als offline misbruik en Hoofd Belangenbehartiging bij de Marie Collins Foundation [MCF]), Charlotte Aynsley (oprichtster en CEO van Rethinking Safeguarding), Tyler Shores (directeur van het ThinkLab Programma van de Universiteit van Cambridge) en Silke Müller (rector, auteur en pleitbezorger). Deze studie vormt de basis voor de programmatische en beleidsambities van het partnerschap tussen de Vodafone Foundation en Save the Children.

Belangrijkste bevindingen

In het afgelopen decennium heeft de Europese Unie 's werelds meest uitgebreide digitale beschermingskader voor kinderen ontwikkeld, gebaseerd op kinderrechten en ondersteund door belangrijke wetgeving, zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Digital Services Act (DSA). Deze wetgeving verplicht onder meer privacy-by-design, platformverantwoordelijkheid en bescherming tegen schadelijke inhoud, en biedt tevens handhavinginstrumenten. Ondanks de vooruitgang blijven er grote verschillen bestaan binnen de EU op het gebied van leeftijdsverificatie, contentmoderatie en digitale geletterdheid, waardoor een gefragmenteerd landschap ontstaat. De nieuwe EU-brede leeftijdsverificatie-app en Age Assurance Toolbox streven naar geharmoniseerde standaarden, maar kunnen zonder flexibele en inclusieve ontwerpen kwetsbare kinderen uitsluiten. Ook contentmoderatie blijft inconsistent, met sterk uiteenlopende blootstelling aan schadelijke content tussen landen.

Opkomende risico's, waaronder AI-gegenereerd materiaal met kindermisbruik, deepfakes en schadelijke algoritmische aanbevelingssystemen, ontwikkelen zich sneller dan regelgevende instrumenten kunnen bijhouden. Hoewel de AI Act en de DSA deze bedreigingen proberen aan te pakken, zijn ze nog in ontwikkeling. Sterkere afstemming op de belangen en rechten van het kind, evenals betekenisvolle kinderopparticipatie, zijn nodig om regelgevende kaders toekomstbestendig te maken. Een consistente, op rechten gebaseerde benadering die continu evolueert, zal essentieel zijn om nieuwe digitale schade aan te pakken die steeds groter en geavanceerder wordt.

Kinderen in Europa worden steeds meer blootgesteld aan online stressoren zoals cyberpesten, misinformatie, verslavende

ontwerpkennmerken en schadelijke sociale vergelijkingen, die allemaal bijdragen aan groeiende niveaus van angst, depressie en gedragsproblemen. Schadelijke inhoud varieert van haatspraak tot gewelddadige beelden, terwijl experts waarschuwen voor de groeiende invloed van misogynie, schadelijke gendernormen en deepfakes. Gender vormt een belangrijke factor in de online ervaring van kinderen: meisjes worden vaker geconfronteerd met druk op hun lichaamsbeeld, seksuele intimidatie en vernederende content, terwijl jongens risico lopen normatieve schadelijke boodschappen te internaliseren via gewelddadige of uitbuitende media, waarbij misbruik vaak niet wordt gerapporteerd door sociale stigma's.

Kinderen uit gemarginaliseerde achtergronden, zoals LHBTIQIA+-jongeren, kinderen met een migratieachtergrond of kinderen met neurodivergentie, lopen extra risico's online, waaronder intimidatie op basis van identiteit, uitsluiting en misinformatie. Het beleid en het onderwijs erkennen deze schade vaak onvoldoende, ondanks de grote impact op hun geestelijke gezondheid en veiligheid. Nu schadelijke normen zich snel online verspreiden, is er een urgente behoefte aan strategieën voor digitale welzijn die inclusief, trauma-geïnformeerd en responsief zijn voor de diverse ervaringen en identiteiten van kinderen, gericht op veilige en ondersteunende digitale omgevingen voor iedereen.

Digitale omgevingen spelen een centrale rol in het leven van kinderen, daarom is het belangrijk om rekening te houden met hun ontwikkelende behoeften en ondersteuning af te stemmen op hun specifieke omstandigheden en ervaringen. Digitale schade kan elke jongere treffen, en vraagt om een genuanceerde, kindgerichte aanpak. Deze aanpak moet zowel de capaciteiten als de veerkracht van kinderen erkennen bij het vormgeven van beleid, ondersteuningssystemen en interventies.

Spanje, meisje van 16: Hier is het probleem ook deels dat als een vrouw iets post, ze meteen als provocerend of verkeerd wordt gezien, maar als een man hetzelfde post, is hij de beste ter wereld.

Save the Children Spanje, 2024

Binnen de EU groeit het besef dat scholen verder moeten gaan dan beperkte academische doelen om een bijdrage te leveren aan het digitale welzijn van kinderen. Dit omvat het bevorderen van digitale geletterdheid, veiligheid en mentale gezondheid via het curriculum, training voor leraren en schoolbrede initiatieven. EU-kaders zoals het Digital Education Action Plan, DigComp en Digital Citizenship Education hebben als doel leerlingen essentiële digitale vaardigheden bij te brengen, terwijl landen nationale initiatieven lanceren om verantwoordelijk online gedrag en veerkracht te onderwijzen. Toch is de uitvoering inconsistent en wordt deze vaak belemmerd door bredere structurele uitdagingen, zoals beperkte middelen, tijdsdruk, onvoldoende training voor leraren en een gebrek aan afstemming over het curriculum. Kinderen rapporteren vaak dat ze essentiële kennis missen over online risico's zoals misinformatie, dataprivacy en algoritmische profilering, terwijl leraren onvoldoende training en onduidelijke richtlijnen als obstakels noemen.

Kinderen zelf vragen om meer duidelijkheid en begeleiding bij het navigeren in de digitale wereld, inclusief inzicht in hoe hun gegevens worden gebruikt en het opbouwen van mediawijsheid. Ondanks enkele effectieve programma's en tools (zoals SELFIE¹, DETECT) blijft de lerarentraining gefragmenteerd en vaak afhankelijk van tijdelijke campagnes van NGO's in plaats van een systemische beleidsaanpak. Digitale welzijn opnemen in nationale curricula, de capaciteiten van leraren versterken en participatieve schoolbrede aanpakken hanteren, zijn essentieel om de online risico's te verminderen en het welzijn van leerlingen te bevorderen. Echter, verschillen in infrastructuur en middelen blijven een uitdaging voor gelijke toegang, vooral in achtergestelde gemeenschappen. Het is daarom cruciaal om te investeren in inclusieve, duurzame onderwijsstrategieën die prioriteit geven aan de digitale leefwereld van kinderen.

Het bevorderen van het digitale welzijn van kinderen vereist meer dan losse interventies, maar een op systeemniveau gefocuste benadering die digitaal welzijn integreert in bredere structuren die het leven van kinderen ondersteunen. Hierbij moeten omgevingen worden gecreëerd waarin kinderen veilig kunnen groeien en zich ontwikkelen, zowel binnen hun families als scholen, gemeenschappen en beleidskaders. Deze aanpak moet kindgericht, op kinderrechten gebaseerd, geïnformeerd door de stemmen van kinderen en ondersteund door gecoördineerde

actie tussen sectoren zijn. Uiteindelijk moet digitaal welzijn worden beschouwd als een gedeelde verantwoordelijkheid, ingebed in de systemen die de levens van kinderen zowel online als offline vormgeven.

Een perspectief van kinderrechten

Kinderen zien digitale technologie steeds vaker als essentieel voor het realiseren van hun rechten. Ze beschouwen toegang tot internet als een basisbehoefte die gekoppeld is aan onderwijs, identiteit, werkgelegenheid en hun deelname aan diverse samenlevingen (Third en Moody, 2021). Ze erkennen de digitale omgeving als een belangrijke factor voor persoonlijke ontwikkeling en toekomstige kansen, zowel in hun privéleven als in hun professionele ambities. Het VN-Kinderrechtenverdrag (UNCRC) benadrukt dat digitaal beleid, technologieën en diensten de belangen van het kind prioriteit moeten geven. Kinderen zijn niet alleen passieve gebruikers, maar ook actieve rechtshouders, en hun stemmen moeten worden meegenomen in het vormgeven van de digitale omgeving. Algemene Opmerking nr. 25 van het UNCRC (2021) benadrukt dat kinderrechten, zoals privacy, participatie en bescherming, zowel online als offline gewaarborgd moeten worden.

Het in balans brengen van kinderrechten van bescherming over vrijheden zoals meningsuiting en toegang tot informatie vereist genuanceerd beleid. Te restrictieve maatregelen, zoals algemene verboden, kunnen onbedoeld inspanningen schaden om het digitale welzijn van kinderen te bevorderen. Kinderen vragen ook om meer transparantie van bedrijven en strengere regelgeving om uitbuitende praktijken zoals datamonetisatie en overmatige reclame te beperken. Ondanks groeiend bewustzijn blijven nationale wetten vaak achter bij de grensoverschrijdende aard van digitale diensten, en bedrijven geven vaak prioriteit aan winst boven het belang van kinderen. Principes voor kinderrechten in het bedrijfsleven en

Verenigd Koninkrijk, meisje van 17: Digitale rechten zijn mensenrechten. Het zou geen kwestie van ruilhandel mogen zijn. ”

Third en Moody, 2021

systematische tools zoals Child Rights Impact Assessments (CRIAs) kunnen ervoor zorgen dat nieuwe technologieën vanaf het begin de rechten van kinderen respecteren en ondersteunen. Om kinderrechten online te beschermen en te bevorderen, moeten overheden uniforme, op kinderrechten gebaseerde strategieën aannemen die in lijn zijn met internationale standaarden. Sterkere coördinatie- en handhavingsmechanismen zijn essentieel om consistente implementatie tussen landen en platforms te waarborgen.

Aanbevelingen:

Geef prioriteit aan de digitale rechten van kinderen door nationale richtlijnen en middelen te ontwikkelen die deze rechten expliciet erkennen en waarborgen in online omgevingen. Deze inspanningen moeten in lijn zijn met internationale standaarden, waaronder Algemene Opmerking nr. 25 van het VN-Kinderrechtenverdrag, om een consistente en op rechten gebaseerde aanpak te garanderen.

Zet sterkere implementatiemechanismen op om naleving te waarborgen op alle platforms en binnen alle rechtsgebieden, en versterk grensoverschrijdende handhavingsmechanismen om regelgevingstekorten te dichten.

Prioriteit geven aan kinderstemmen en hun inbreng erkennen

De betekenisvolle participatie van kinderen is essentieel om digitale omgevingen vorm te geven die hun rechten, behoeften en ervaringen weerspiegelen. Kinderen moeten niet worden gezien als passieve gebruikers, maar als actieve bijdragers aan beleid, onderwijs en technologisch ontwerp. Experts zijn het erover eens dat de meeste volwassenen, zoals onderwijzers, families of beleidsmakers, een beperkt begrip hebben van de online ervaringen van kinderen, bijvoorbeeld door verschillend gebruik van platforms of algoritmisch bepaalde inhoud. Hoewel de betrokkenheid van jongeren toeneemt, blijft deze ongelijk, en slechts een paar landen hebben formele co-creatiestructuren opgezet. Echte participatie houdt in dat kinderen niet alleen worden geraadpleegd, maar ook direct en betekenisvol worden betrokken bij besluitvormingsprocessen. Hun bewustzijn van online risico's, de behoefte aan begeleiding boven restricties en hun genuanceerde inzicht in digitale interacties tonen aan dat kinderen zelf experts zijn.

Jongere kinderen en kinderen met een beperking worden vaak uitgesloten van deze participatieve benadering. Beleid richt zich bij jongere gebruikers meestal alleen op bescherming, waardoor kansen om veerkracht en zelfredzaamheid te ontwikkelen, worden beperkt. Toegankelijkheidsproblemen marginaliseren kinderen met een beperking verder, door beperkte toegang tot ondersteunende hulpmiddelen en een gebrek aan inclusief onderzoek en ontwerp. Om ervoor te zorgen dat alle kinderen worden gehoord, moeten mechanismen zoals leerlingenraden, jongerenpanels en feedbacksystemen met toezichthouders worden ingebed in digitale governance. Wanneer kinderen zien dat hun input leidt tot tastbare veranderingen, worden ze eerder betrokken, melden ze problemen en helpen ze een veiliger digitale toekomst vorm te geven.

Aanbevelingen:

Zorg voor betekenisvolle en voortdurende kindparticipatie in beleidsvorming, met duidelijke structuren en feedbackmechanismen die laten zien hoe de input van kinderen beslissingen beïnvloedt, vooral op het gebied van digitale veiligheid, onderwijs en regelgeving.

Co-creëer toegankelijke en kindvriendelijke beleidsmaterialen die de diverse ervaringen van kinderen, inclusief die met een beperking, weerspiegelen om geïnformeerde en inclusieve betrokkenheid bij digitale governance te ondersteunen.

Versterken van systemen voor een ondersteunende omgeving

Het bevorderen van het digitale welzijn van kinderen in Europa vereist een holistische aanpak die systemen versterkt en verder gaat dan versnipperde of specifieke interventies. Gebaseerd op het sociaal-ecologische model benadrukken zowel kindbescherming als schoolbrede modellen de noodzaak van gecoördineerde inspanningen op alle niveaus – individueel, interpersoonlijk, institutioneel en systemisch. Deze modellen stimuleren digitale geletterdheid, emotionele regulatie en veilig online gedrag, terwijl ze inclusieve en duurzame beleidsmaatregelen en praktijken waarborgen binnen scholen, gemeenschappen en nationale systemen.

De overstap van retoriek naar praktijk vereist een volledige inzet van het hele ecosysteem van overheden, industrie, scholen, families en het maatschappelijk middenveld, om middelen te bieden, te coördineren en een holistische visie op het digitale welzijn van kinderen te normaliseren.

Rhiannon-Faye McDonald, interview, mei 2025

Belangrijke pijlers van deze aanpak zijn het ondersteunen van docenten en onderwijspersoneel via professionele ontwikkeling op het gebied van digitale geletterdheid, veerkracht en welzijn, en het actief betrekken van ouders en verzorgers, die een cruciale rol spelen in het vormgeven van de digitale ervaringen van kinderen. Onderzoek toont aan dat de meest effectieve strategieën voor digitaal welzijn worden in co-creatie worden ontwikkeling via sterke samenwerkingen tussen families en scholen. Toch voelen zowel docenten als verzorgers zich vaak onvoldoende toegerust om kinderen te ondersteunen door hiaten in digitale kennis en zelfvertrouwen. Kinderen zelf vragen om meer investeringen in het opleiden van vertrouwde volwassenen over online risico's, platforms en beschermingsstrategieën. Succesvolle initiatieven creëren niet-oordelende ruimte voor dialoog en samenwerking, waarbij verzorgers in hun kracht worden gezet als relationele ondersteuners in plaats van kinderen alleen te monitoren, terwijl consistente ondersteuning wordt geboden in zowel thuis- als schoolomgevingen. Hoogwaardige digitale geletterdheid is van groot belang en moet als onderdeel van een systemische versterkingsaanpak gekoppeld worden aan principes van safety-by-design, technologische verantwoordelijkheid en bredere ecosysteemverantwoordelijkheden van alle actoren die bijdragen aan een veilige en gebalanceerde digitale ervaring voor kinderen en jongeren.

Aanbevelingen:

Stimuleer systeemversterking en schoolbrede benaderingen waarin digitaal welzijn wordt geïntegreerd in beleid, leeromgevingen en bredere strategieën voor mentale gezondheid en inclusie. Digitaal welzijn moet worden verweven in de schoolcultuur, waarden, beleid en dagelijkse routines. Dit omvat ook samenwerking tussen meerdere stakeholders en sectoren, bijvoorbeeld via partnerschappen tussen scholen, geestelijke gezondheidsprofessionals, EdTech-aanbieders en organisaties voor mediageletterdheid.

Versterk de training en professionele ontwikkeling van docenten (en daarmee ook ouders/verzorgers) op het gebied van welzijn en online veiligheid. Betrek families en bevorder sterke samenwerkingen tussen scholen en ouders/verzorgers door hen te betrekken bij initiatieven voor digitaal welzijn via trainingen, workshops en co-creatie.

Online integreren – het erkennen van de verbinding tussen online en offline

Er is een groeiend besef dat het digitale en fysieke leven van kinderen nauw met elkaar verweven zijn en een continuüm vormen dat geïntegreerde in plaats van geïsoleerde interventies vereist. Een schoolbrede aanpak voor digitaal welzijn, gesteund door de Europese Commissie en UNESCO, pleit voor het integreren van online veiligheid in bestaande programma's over pesten, seksuele gezondheid en relatie-educatie. Dit zorgt voor consistente boodschappen over waardigheid, consent en wederzijds respect, zowel online als offline. Uit bewijs blijkt dat de meeste online risico's en schadelijke gedragingen overeenkomen met bestaande groepsdynamieken en relatiepatronen, wat het belang benadrukt van preventieve modellen die jongeren in staat stellen complexe sociale interacties in alle contexten te navigeren.

Ethische reflectie als onderdeel van digitale geletterdheid helpt kinderen kritisch na te denken over de morele en sociale gevolgen van hun acties en ervaringen in digitale omgevingen. Het stimuleert waarde-gedreven discussies, doordachte besluitvorming, empathie en een groeiend besef van verantwoordelijkheid, zowel voor zichzelf als voor anderen. Daarnaast omvat digitaal welzijn ook fysieke gezondheid: langdurig schermgebruik heeft invloed op het lichaam door inactiviteit en spanning. Het is daarom essentieel dat interventies het volledige spectrum van digitale betrokkenheid van kinderen aanpakken: sociaal, emotioneel en fysiek.

We moeten waarde-gedreven gesprekken voeren met kinderen, gesprekken die hen in staat stellen om deze wereld veerkrachtig en zo gezond mogelijk te navigeren. Zodat ze kunnen zeggen: "Ik zet dit nu uit. Ik wil geen deel meer uitmaken van dit netwerk. Ik leg mijn smartphone weg en ga mijn vriend ontmoeten."

Silke Müller, interview, juni 2025

Aanbevelingen:

Bevorder een evenwichtige en inclusieve aanpak van digitale geletterdheid die verder gaat dan alleen restrictieve of beschermende strategieën. Integreer modules over online veiligheid in bestaande programma's, stimuleer gezonde online/offline gewoonten, leer kinderen veerkracht bij te brengen tegen online risico's, en benadruk de mogelijkheden van technologie om creativiteit, inclusie en eigen verantwoordelijkheid van studenten te ondersteunen.

Kinderen's ontwikkelingsfasen erkennen en focussen op hun veerkracht

Nu digitale omgevingen een centrale rol innemen in het leven van kinderen, is het essentieel om digitale veerkracht te bevorderen in plaats van hen voor alle risico's af te schermen. Veerkracht stelt kinderen in staat om online uitdagingen te beheren en te boven te komen door middel van emotionele regulatie, kritisch denken en digitale geletterdheid. Een krachtgerichte, leeftijdsgebonden aanpak erkent de ontwikkelende capaciteiten van kinderen en ondersteunt hun groei, vooral tijdens de adolescentie, wanneer goedkeuring van leeftijdsgenoten en sociale status cruciaal zijn voor hun welzijn. In plaats van tegenslagen te vermijden, leren kinderen via begeleide ervaringen en gesprekken om uitdagingen om te zetten in groeimogelijkheden. Initiatieven zoals het Britse model voor Digitale Veerkracht en de Raad van Europa's 2025 Jaar van Digitale Burgerschapeducatie benadrukken de noodzaak van inclusieve, op rechten gebaseerde en herstellende benaderingen. Deze bieden kinderen de vaardigheden om veilig, empathisch en zelfverzekerd online deel te nemen.

Aanbevelingen:

Ontwikkel beleid en initiatieven die zijn afgestemd op de ontwikkelingsfase en passend bij de leeftijd, door onderscheid te maken tussen leeftijdsgroepen (bijv. vroege kindertijd, midden kindertijd, adolescentie) en digitale bescherming en ondersteuning hierop af te stemmen.

Bevorder digitale veerkracht als kerncompetentie door empathie en positief digitaal burgerschap te stimuleren, bijvoorbeeld via programma's die kinderen helpen de emotionele impact van online gedrag te begrijpen en respectvolle en empathische interacties aanmoedigen.

Schade aan reputatie treft tieners het hardst omdat sociale status op die leeftijd zo belangrijk is.

Charlotte Aynsley, interview, mei 2025

Het erkennen en integreren van diversiteit bij kinderen

Kinderen vormen geen uniforme groep, maar beleid rond digitaal welzijn behandelt hen vaak alsof dat wel zo is, waarbij hun diverse ontwikkelingsstadia, sociale contexten en levensomstandigheden over het hoofd worden gezien. Het bevorderen van digitale gelijkheid vereist een inclusieve, intersectionele aanpak die rekening houdt met overlappende identiteiten zoals gender, beperkingen, sociaaleconomische status, etniciteit en geografie. Deze factoren bepalen hoe kinderen toegang krijgen tot, omgaan met en beïnvloed worden door de digitale wereld, en dragen bij aan grote verschillen in digitale inclusie. Strategieën moeten worden afgestemd op deze uiteenlopende realiteiten om eerlijke toegang tot digitale kansen en bescherming tegen schade te garanderen, vooral voor meisjes, kinderen met een beperking en kinderen uit gemarginaliseerde groepen.

Onderzoek benadrukt dat kinderen uit gezinnen met een laag inkomen, uit landelijke gebieden of met neuro-ontwikkelingsstoornissen de grootste barrières ervaren voor digitale inclusie, vaak door een gebrek aan toegankelijke technologie en gerichte ondersteuning. Deze uitsluiting kan leiden tot sociale isolatie, lagere onderwijsresultaten en een verhoogde blootstelling aan online risico's. Zonder gebruiksgerichte ontwerpen en inclusieve beleidsmaatregelen kunnen digitale platforms bestaande ongelijkheden versterken. Een intersectionele benadering is daarom essentieel om ervoor te zorgen dat digitale welzijnsinitiatieven de meest kwetsbare groepen bereiken en ondersteunen, zodat alle kinderen volledig en veilig kunnen deelnemen aan het digitale leven.

Aanbevelingen:

Implementeer een intersectioneel kader in beleid en praktijk dat inspeelt op de behoeften van gemarginaliseerde en ondervertegenwoordigde groepen, en erken hoe overlappende kwetsbaarheden digitale risico's en uitsluiting versterken (Stefanidi, 2023; OESO, 2025b).

Zorg voor gelijkheid, inclusie en leeftijdsgeschiktheid in alle initiatieven en programma's die gericht zijn op de digitale veerkracht en het welzijn van kinderen. Bied hierbij specifieke ondersteuning aan kinderen uit achtergestelde gezinnen, landelijke gebieden, minderheidsgroepen, gezinnen met een laag inkomen en kinderen met een beperking.

Toepassen van evidence-based aanpakken

Ondanks de toenemende aandacht voor het digitale welzijn van kinderen, missen huidige strategieën vaak een sterke wetenschappelijke basis door onderzoekshiaten, zwakke meetkaders en ondervertegenwoordiging van gemarginaliseerde groepen in bestaand bewijs. Dit beperkt de effectiviteit van interventies, vooral voor kinderen die geconfronteerd worden met ongelijkheid en discriminatie.

Bewijs blijft versnipperd, vooral wat betreft hoe digitale ervaringen identiteit en sociale normen beïnvloeden, met weinig intersectionele analyse. Het monitoren en evalueren van initiatieven voor digitaal welzijn is inconsistent in Europa, en slechts een klein aantal scholen beoordeelt systematisch de impact. Om resultaten te verbeteren, zijn robuuste kaders nodig die emotionele en maatschappelijke dimensies van digitaal burgerschap omvatten. Kinderen, vooral zij die met discriminatie te maken hebben, moeten actief en betekenisvol betrokken worden bij het ontwerpen van onderzoek en het genereren van bewijs in het algemeen, evenals bij evaluatie-inspanningen. Hun stemmen moeten authentiek worden vertegenwoordigd en meegenomen in besluiten, vooral die van kinderen die het meest te maken hebben met uitsluiting.

Aanbevelingen:

Vul bestaande onderzoekshiaten aan met betrekking tot het digitale welzijn van kinderen, in het bijzonder op het gebied van intersectionaliteit, en versterk de verzameling van bewijs dat gespecificeerd is naar leeftijd, gender, etniciteit, beperking en sociaaleconomische status.

Zet in op en ondersteun hoogwaardige monitoring- en evaluatiesystemen rondom het digitale welzijn van kinderen door te investeren in en het ontwikkelen van robuuste methodologieën en tools die de digitale veerkracht en het welzijn van kinderen in hun geheel meten.

Denk bijvoorbeeld aan een beoordelingssysteem voor apps en apparaten – vergelijkbaar met voedingslabels of inhoudswaarschuwingen. Een app kan een groen label krijgen om aan te geven dat er geen (bekende) gedragsrisico's zijn, een geel label voor matig gebruik, en een rood label om te signaleren dat de verslavende ontwerpkenmerken goed gedocumenteerd zijn. Deze waarschuwingen zouden in theorie meer specifieke details kunnen geven, zoals: "Kan aandachtsspanne, zelfregulatie of slaapritmes aanzienlijk beïnvloeden."

Tyler Shores, interview, mei 2025